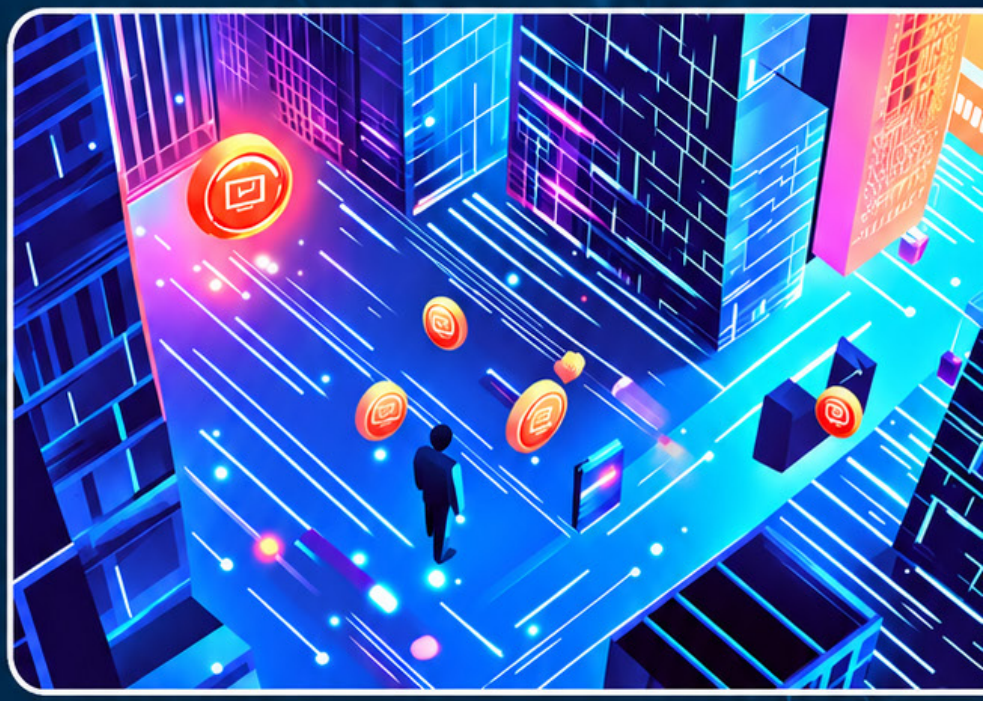
MUHANDISLIK & IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№5
MAXSUS SON

2026
NOYABR

Milliy nashrlar

OAK: https://oak.uz/pages/4802

05.00.00 – Texnika fanlari
08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar · OPEN ACCESS · ULRICHSWEB GLOBAL SERIALS DIRECTORY
Academic Resource Index ResearchBib · ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE · CYBERLENINKA
OpenAIRE · ROAD · INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL
BASE · Crossref · НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА eLIBRARY.RU

BAKALAVR TALABALARINING MAQOLALARI TO'PLAMI

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ
TOSHKENT DAVLAT TRANSPORT UNIVERSITETI
TOSHKENT ARXITEKTURA-QURILISH UNIVERSITETI

Elektron nashr, 2026-yil, noyabr.
№ 5-maxsus son

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Bosh muharrir:
Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:
Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor
Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor
Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,
Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent
Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD
Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)
Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.
Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor
Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
05.01.07 – Matematik modellashtirish
05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
05.04.01 – Telekommunikasiya va kompyuter tizimlari, telekommunikasiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 – Makroiqtisodiyot
08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 – Ekonometrika va statistika
08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 – Marketing
08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 – Menejment
08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA • СОДЕРЖАНИЕ • CONTENTS

MUNDARIJA

EKSPORT VA IMPORT OPERATSIYALARI ORQALI MAMLAKAT HUDUDIGA JALB QILINADIGAN INVESTITSIYALAR HISOBI 9
Misirov Asliddin, Tursunpölatova Durdona, Abdusamadov Sanjar
TRANSPORT-LOGISTIKA KOMPANIYALARIDA XALQARO YUK TAŞIŞ JARAYONLARINI SAMARALI BOŞQARIŞ 13
Kaimov Amirxon, Işmanova Dinora
ÖZBEKISTON KORXONALARIDA KOMPANIYA QIYMATINI BAHOLAŞ MUAMMOLARI (UZAUTO MOTORS AJ MISOLIDA) 19
D. Ş. Xusanova, Safarova Gulruh
ÇARM ÇIQINDILARIDAN OLINGAN KOLLAGEN GIDROLIZATINING KOMPOZITSION QOĞOZ MUSTAHKAMLIGIGA TA'SIRI 26
M. Ergaşev, R. Şerğoziyeva, O. Usmonova, M. Jörayeva
TIJORAT BANKLARINI XUSUSIYLAŞTIRIŞNING ÖZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIRI 30
Ibadullayev Sanjar, A'zamova Muxlisa
EKSPORT-IMPORT OPERATSIYALARI BÖYIÇA XARAJATLARNI HISOBGA OLIŞ TARTIBI VA UNI TAKOMILLAŞTIRIŞ YÖNALIŞLARI 36
Misirov Asliddin, Fayzullayeva E'zoza, Qodirova Azizaxon
IJTIMOIY TARMOQLARNING ISTE'MOLÇILARNING XARID QILIŞ XATTI-HARAKATLARIGA TA'SIRI 41
Ğiyosiddinov Ozodbek , Kalanova Moxigul
DEVELOPMENT OF AN IOT-BASED REMOTE MONITORING AND AUTOMATED CONTROL SYSTEM FOR GREENHOUSE CROP GROWTH 47
Abasxanova Xalima, Sheraliyev Hasan, Hikmatullayev Habibullo, Nurbaeva Roza
SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI 52
Şamuratov Sardorbek, Akbarov Nodir
RAQAMLI IQTISODIYOT ŞAROITIDA MENEJMENT TIZIMINI TAKOMILLAŞTIRIŞ YÖNALIŞLARI 57
Abdukaxxorova Durdona, Hakimova Muhabbat
GLOBAL TARAQQIYOT ŞAROITIDA INTELLEKTUAL AVLOD: ILM-FAN, TA'LIM VA INNOVATSION RIVOJLANIŞ ISTIQBOLLARI 63
Inatullayeva Intizor, Öroqov Uçqun

GLOBAL TARAQQIYOT ŞAROITIDA INTELLEKTUAL AVLOD: ILM-FAN, TA'LIM VA INNOVATSION RIVOJLANIŞ ISTIQBOLLARI

Inatullayeva Intizor Jamşid qizi
Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti
Moliya fakulteti 3-bosqiç talabasi
Email: inatullayevaintizor@gmail.com

Ilmiy rahbar: Uçqun Yunusoviç Öroqov
Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti
"Moliya" kafedrasi professori

Annotatsiya. Mazkur maqolada global taraqqiyot şaroitida yoş avlodning intellektual salohiyatini rivojlantiriş, ta'lim va ilm-fan imkoniyatlaridan samarali foydalaniş hamda innovatsion faoliyatni kengaytiriş masalalari yoritilgan. Bugungi kunda raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning jadal rivojlanişi yoşlarning bilim va könikmalariga qöyilayotgan talablarni özgartirmoqda. Şu nuqtayi nazardan, maqolada Özbekistonda oliy ta'lim, ilmiy tadqiqotlar va startap faoliyatini rivojlantirişga oid ma'lumotlar tahlil qilingan. Şuningdek, olingan bilimlarni amaliyotda qöllaş, yoşlarni ilmiy izlanişlarga jalb etiş va yangi ğoyalarni innovatsion loyihalarga aylantiriş bilan boğliq masalalarga e'tibor qaratilgan. Tadqiqot yakunida ta'lim sifati hamda ilmiy faoliyat samaradorligini oşiriş, universitetlar bilan işlab çiqariş örtasidagi hamkorlikni kuçaytiriş hamda yoşlarning ijodiy salohiyatini röyobga çiqarişga qaratilgan takliflar işlab çiqilgan.

Kalit sözlar: intellektual avlod, inson kapitali, global taraqqiyot, ilmiy salohiyat, ta'lim sifati, innovatsion ekotizim, raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, ilmiy tadqiqotlar, bilimlar iqtisodiyoti, yoşlar.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы развития интеллектуального потенциала молодого поколения в условиях глобального развития, эффективного использования возможностей образования и науки, а также расширения инновационной деятельности. Сегодня стремительное развитие цифровых технологий и искусственного интеллекта меняет требования к знаниям и навыкам молодёжи. В связи с этим в статье анализируются данные, связанные с развитием высшего образования, научных исследований и стартап-деятельности в Узбекистане. Особое внимание уделяется практическому применению полученных знаний, привлечению молодёжи к научным исследованиям и преобразованию новых идей в инновационные проекты. В заключение разработаны предложения, направленные на повышение качества образования и эффективности научной деятельности, укрепление сотрудничества между университетами и производством, а также раскрытие творческого потенциала молодёжи.

Ключевые слова: интеллектуальное поколение, глобальное развитие, образование, наука, инновации, человеческий капитал, цифровые технологии, потенциал молодёжи.

Abstract. This article examines the development of young people's intellectual potential in the context of global progress, the effective use of educational and scientific opportunities, and the expansion of innovative activities. Today, the rapid development of digital technologies and artificial intelligence is changing the knowledge and skills required of young people. In this regard, the article analyzes data related to the development of higher education, scientific research, and startup activities in Uzbekistan. It also focuses on the practical application of acquired knowledge, the involvement of young people in scientific research, and the transformation of new ideas into innovative projects. Finally, the article presents recommendations aimed at improving the quality of education and the effectiveness of scientific activities, strengthening cooperation between universities and industry, and helping young people realize their creative potential.

Keywords: intellectual generation, global development, education, science, innovation, human capital, digital technologies, youth potential.

KIRIŞ

XXI asrda jahon iqtisodiyoti va ijtimoiy taraqqiyotida bilim, axborot va texnologiyalarning ahamiyati tobora ortib bormoqda. An'anaviy iqtisodiyotda tabiiy resurslar, moddiy kapital va mehnat asosiy omillar hisoblangan bölsa, bugungi kunda insonning intellektual salohiyati, ijodiy fikrlaşi va yangi bilimlar yaratiş qobiliyati ham

strategik ustunlik manbaiga aylanmoqda. Ayniqsa, sun'iy intellekt, avtomatlaştiriş va raqamli platformalarning rivojlanişi iqtisodiy faoliyat mazmunini özgartirmoqda.

Global taraqqiyot mamlakatlardan zamonaviy texnologiyalarni özlaştiriş bilan birga, ularni mustaqil yaratiş va takomillaştirişni ham talab etadi. Buning uçun bilimli, taşabbuskor, tanqidiy fikrlaydigan va özgarişlarga moslaşa oladigan avlodni şakllantiriş zarur. Intellektual avlod deganda bilimlarni özlaştiriş, tahlil qiliş, mustaqil xulosa çiqariş va yangi ğoyalarni ijtimoiy-iqtisodiy muammolarni hal etişga yönaltira oladigan insonlar tuşuniladi. Şu sababli intellektual salohiyat nafaqat akademik bilimlarni, balki ijodkorlik, mas'uliyat va uzluksiz örganiş könikmalarini ham qamrab oladi.

Mazkur yönaliş Özbekistonning uzoq muddatli taraqqiyot maqsadlarida ham muhim örin tutadi. 2023-yil 11-sentabrda qabul qilingan PF–158-son Farmon bilan tasdiqlangan "Özbekiston-2030" strategiyasida ta'lim sifatini oşiriş, inson salohiyatini rivojlantiriş va ilmiy-innovatsion faoliyatni qöllab-quvvatlaşga alohida e'tibor qaratilgan [1]. Şavkat Mirziyoyev yurtdoşlarimizni Özbekiston Fanlar akademiyasi taşkil etilganining 80 yilligi bilan tabriklab, öz nutqida ilm-fanning mamlakat taraqqiyotidagi örnini ta'kidlab şunday deganlar: "Ma'lumki, milliy tariximizda yorqin iz qoldirgan birinçi va ikkinçi Renessanslar zamirida avvalo ilm-fan yutuqlari mujassamdir. Bugun biz barpo etayotgan Uçinçi Renessans poydevori ham, heç şubhasiz, inson kapitali, ilm-fan, innovatsiya va yangi kaşfiyotlar asosida bunyod qilinadi.

Şu bois "Özbekiston – 2030" strategiyasi doirasida ilmiy va innovatsion faoliyat uçun zamonaviy infratuzilmalar yaratiş, ilm-fan va işlab çiqariş integratsiyasini mustahkamlaş böyiça keng kölamli çora-tadbirlarni belgilab oldik. Xususan, ilm-fanga yönaltiriladigan mablağlarning yalpi içki mahsulotdagi uluşini 2025-yilga qadar 6 marta, 2030-yilgaça esa 10 marta oşirişni rejalaştirganmiz.

Bunday strategik vazifalarni amalga oşirişda birinçi navbatda sizlar kabi ilm-fan namoyandalarining ulkan salohiyatiga tayanamiz. Biz yurtimizdagi barça olim va tadqiqotçilarni har tomonlama qöllab-quvvatlaş va ilmiy muassasalarning moddiy-texnik bazasini yanada mustahkamlaş uçun bundan buyon ham zarur kuç va imkoniyatlarni işga solamiz" [2]. Bu yondaşuv ilmiy izlanişlarni rivojlantiriş va ularning natijalarini amaliyotga tatbiq etiş muhimligini körsatadi. Özbekistonda oliy ta'lim imkoniyatlarining kengayişi, ilmiy faoliyatni qöllab-quvvatlaş va innovatsion infratuzilmaning rivojlanişi yoşlarning intellektual salohiyatini röyobga çiqariş uçun imkoniyat yaratmoqda. Biroq kutilgan natijalarga erişiş ta'lim sifati, ilmiy tadqiqotlar samaradorligi, mehnat bozori bilan hamkorlik va yangi işlanmalarni amaliyotga joriy etiş darajasiga boğliq. Şu nuqtayi nazardan, intellektual avlodni şakllantirişda ta'lim, ilm-fan va innovatsiyalar örtasidagi uzviy aloqani örganiş dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Intellektual avlodni şakllantiriş, inson salohiyatini rivojlantiriş va ta'limning iqtisodiy taraqqiyotdagi örnini örganişda özbekistonlik olimlar hamda davlat rahbarlarining asarlari muhim nazariy asos bölib xizmat qiladi.

Q.X. Abdurahmonovning "Mehnat iqtisodiyoti" darsligida mehnat resurslari, inson faoliyati va mehnat samaradorligi bilan boğliq masalalar yoritilgan. Uşbu asar inson salohiyatini iqtisodiy rivojlaniş bilan boğliq holda örganiş uçun muhim manba hisoblanadi [3].

N. Raxmonqulova va T. Muxammedovning "Iqtisodiy bilimlarning inson kapitalini rivojlantiriş va boşqarişdagi ahamiyati va dolzarbligi" nomli tadqiqotida inson kapitalining iqtisodiy rivojlaniş va turmuş darajasini yaxşilaşdagi örni tahlil qilingan. Mualliflar inson kapitalini rivojlantirişda intellektual bilimlar, könikmalar va iqtisodiy bilimlarning ahamiyatiga e'tibor qaratgan [4].

Özbekiston Respublikasining Birinçi Prezidenti Islom Karimov "Yuksak ma'naviyat — yengilmas kuç" asarida ma'naviyat, ta'lim-tarbiya va yoş avlod kamolotining jamiyat hayotidagi örnini yoritgan. Asarda insonning ma'naviy şakllanişi va yoş avlodni tarbiyalaş masalalariga alohida e'tibor berilgan. Uşbu qaraşlar intellektual avlodni şakllantirişda bilim bilan bir qatorda ma'naviy yetuklik ham muhimligini asoslaşga yordam beradi [5].

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Şavkat Mirziyoyevning ta'lim, ilm-fan va yoşlar taraqqiyotiga oid qaraşlarida insonning intellektual salohiyati mamlakat rivojlanişining muhim omili sifatida baholanadi. Prezidentning "Dunyodagi har qaysi davlat, har qaysi xalq birinçi navbatda özining intellektual salohiyati, yuksak ma'naviyati bilan qudratlidir" degan fikri mazkur mavzuning dolzarbligini yaqqol ifodalaydi [6].

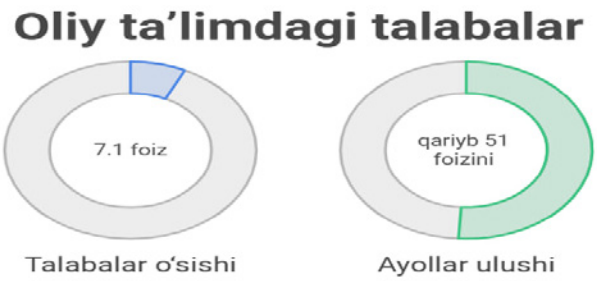
Umuman olganda, körib çiqilgan manbalar intellektual avlodni şakllantirişda ta'lim, kasbiy bilim, ma'naviy tarbiya va inson salohiyatidan samarali foydalaniş muhimligini körsatadi. Mazkur maqolada uşbu qaraşlar asosida ta'lim, ilm-fan va innovatsiyalar örtasidagi boğliqlik hamda ularning Özbekiston taraqqiyotidagi ahamiyati örganiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot davomida tizimli yondaşuv, statistik tahlil, qiyosiy tahlil va mantiqiy umumlaştiriş usullaridan foydalanildi. Statistik tahlil orqali Özbekistonda oliy ta'lim sohasidagi talabalar soni va ularning jinsiy tarkibiga oid körsatkiçlar örganildi. Qiyosiy tahlil yordamida yoşlarning ta'lim, robototexnika va sport sohalaridagi yutuqlari soliştirildi. Tizimli yondaşuv asosida ta'lim, ilm-fan va innovatsiyalarning intellektual salohiyatni şakllantirişdagi özaro boğliqligi tahlil qilindi. Mantiqiy umumlaştiriş orqali olingan natijalar asosida tegişli xulosa va takliflar işlab çiqildi. Tadqiqotning axborot bazasini rasmiy statistik ma'lumotlar, normativ-huquqiy hujjatlar va ilmiy adabiyotlar taşkil etdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Sönggi yillarda Özbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy faolligini oşiriş, yoşlarning intellektual salohiyatini rivojlantiriş, ta'lim sifatini yaxşilaş hamda mamlakatning xalqaro miqyosdagi nufuzini mustahkamlaşga alohida e'tibor qaratilmoqda. Mazkur yönalişlarda amalga oşirilayotgan islohotlar natijasida ta'lim, ilm-fan, zamonaviy texnologiyalar va sport sohalarida salmoqli yutuqlarga erişilmoqda. Xotin-qizlarni har tomonlama qöllab-quvvatlaş davlat siyosatining muhim yönalişlaridan biri hisoblanadi. Buning yaqqol misoli sifatida 2026-yilda mamlakatimizning turli hududlarida yaşovçi 26 nafar iqtidorli qizning Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti bilan taqdirlanganini keltiriş mumkin. Uşbu mukofot ta'lim, fan, adabiyot, madaniyat, san'at, sport va axborot texnologiyalari sohalarida yuksak natijalarga erişgan, taşabbuskorligi va ijtimoiy faolligi bilan tengdoşlariga namuna bölayotgan qizlarni rağbatlantirişga xizmat qiladi [7]. Xotin-qizlarning rivojlanişi va jamiyat hayotida faol iştirok etişi, avvalo, ta'lim oliş imkoniyatlari bilan çambarças boğliq. Özbekiston Respublikasi Milliy statistika qömitasi ma'lumotlariga köra, 2025/2026-öquv yili boşida mamlakatimiz oliy ta'lim taşkilotlarida tahsil olayotgan talabalar soni 1 million 535 ming nafarga yetgan. Bu körsatkiç avvalgi öquv yiliga nisbatan 102,2 ming nafarga yoki 7,1 foizga köpdir. Jinslar kesimida talabalarning 782,9 ming nafari ayollar, 752,1 ming nafari erkaklar hissasiga töğri kelgan. Demak, ayollar jami talabalarning qariyb 51 foizini taşkil etib, oliy ta'limdagi iştirokida sezilarli örin egallamoqda [8]. Ta'lim sohasidagi rivojlanişning muhim jihatlaridan yana biri- Özbekiston oliy ta'lim muassasalarining xalqaro akademik makondagi örnini mustahkamlaşdir.

1-rasm. Oliy ta'limdagi talabalar[1]

Mamlakat yoşlarining salohiyati nafaqat ta'lim va akademik faoliyatda, balki zamonaviy texnologiyalar hamda muhandislik sohasida ham namoyon bölmoqda. Xususan, 2025-yil avgust oyida Toşkent şahridagi "Yangi Özbekiston" boğida ötkazilgan tadbirda 1 946 nafar yoş muhandis bir vaqtning özida 1 946 ta kiçik robotni yiğib, robototexnika yönalişida Ginnes rekordini örnatdi. Uşbu natija yoşlarning muhandislik, dasturlaş va innovatsion texnologiyalarga bölgan qiziqişini kuçaytiriş, şuningdek, Özbekistonning ilmiy-texnik salohiyatini xalqaro miqyosda namoyiş etiş nuqtayi nazaridan muhim ahamiyatga ega [9].

Mazkur yutuqning mantiqiy davomi sifatida 2026-yilda Özbekiston yoşlarining xalqaro robototexnika musobaqasida erişgan ğalabasini qayd etiş mumkin. Janubiy Koreyaning Inçxon şahrida ötkazilgan FIRST Global Çallenge 2026 xalqaro musobaqasida Özbekiston terma jamoasi qariyb 190 mamlakat jamoalari orasida birinçi örinni egallab, jahon çempioni böldi. Uşbu muvaffaqiyat yoşlarning texnik bilimlari, muhandislik könikmalari, jamoaviy işlaş qobiliyati va innovatsion fikrlaş salohiyatining amaliy ifodasi böldi. Erişilgan natijalar munosabati bilan terma jamoa boş murabbiysi "Sodiq xizmatlari uçun" medali, jamoaning yana 13 nafar vakili

1 Manba: Muallif işlanmasi.

esa “Kelajak bunyodkori” medali bilan taqdirlandi [10].

2-rasm. Özbekiston yoşlarining xalqaro muvaffaqiyatlari[2]

Özbekiston yoşlarining xalqaro miqyosdagi muvaffaqiyatlari sport sohasida ham yaqqol közga taşlanmoqda. Mamlakatimiz futbol tarixidagi muhim voqealardan biri — milliy terma jamoaning 2026-yilgi FIFA Jahon çempionatiga ilk bor yöllanma olişi va musobaqada iştirok etişidir. Bu natija Özbekiston futbolining rivojlanişida yangi bosqiçni boşlab berdi hamda yoş avlod örtasida futbolga bölgan qiziqişni oşiriş uçun muhim omil böldi [11]. Özbekiston sportçilarining Olimpiya öyinlaridagi natijalari ham mamlakat sport tizimining rivojlanayotganidan dalolat beradi. Jumladan, Parij şahrida 2024-yilda ötkazilgan yozgi Olimpiya öyinlarida Özbekiston delegatsiyasi 8 ta oltin, 2 ta kumuş va 3 ta bronza medalini — jami 13 ta medalni qölga kiritdi. Natijada mamlakatimiz umumjamoa hisobida 206 davlat orasida 13-örinni egallab, mustaqil Özbekiston tarixidagi eng yaxşi Olimpiya natijasini qayd etdi. Ayniqsa, ayol sportçi Diyora Keldiyorovaning dzyudo böyiça oltin medalni qölga kiritişi mamlakatimiz sport tarixida alohida ahamiyatga ega böldi [12].

Yuqoridagi natijalar Özbekistonda xotin-qizlar va yoşlarni qöllab-quvvatlaş, ta’lim imkoniyatlarini kengaytiriş, ilm-fan va innovatsion texnologiyalarni rivojlantiriş hamda sportni ommalaştirişga qaratilgan sa’y-harakatlarning turli yönalişlarda namoyon bölayotganini körsatadi. Zulfiya mukofoti sohibalarining e’tirof etilişi, oliy ta’limda ayollar uluşining ortişi, robototexnika böyiça xalqaro ğalabalar va sportçilarning tarixiy natijalari yoş avlodning intellektual, ijodiy va jismoniy salohiyatini röyobga çiqariş mamlakat taraqqiyotining muhim omillaridan biri ekanini tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari global taraqqiyot şaroitida intellektual avlodni şakllantiriş mamlakatning iqtisodiy va ijtimoiy rivojlanişida muhim ahamiyatga ega ekanini körsatadi. Ta’lim imkoniyatlarining kengayişi bilan bir qatorda, bilim sifati, mustaqil fikrlaş, ilmiy izlaniş va yangi ğoyalarni amaliyotga tatbiq etişga ham e’tibor qaratiş lozim. Çunki inson kapitalidan samarali foydalaniş innovatsion rivojlaniş va iqtisodiy raqobatbardoşlikni oşirişga xizmat qiladi. Şu munosabat bilan ta’lim jarayonida tanqidiy fikrlaş va amaliy könikmalarni rivojlantiriş, yoşlarning ilmiy loyihalarini qöllab-quvvatlaş, universitetlar bilan işlab çiqariş korxonalari örtasidagi hamkorlikni kuçaytiriş maqsadga muvofiq. Şuningdek, yoşlarning raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektdan foydalaniş könikmalarini oşiriş, istiqbolli startaplarni moliyalaştiriş hamda ilmiy işlanmalarni tijoratlaştiriş uçun qulay şaroit yaratiş zarur.

Xulosa qilib aytganda, intellektual avlodni şakllantiriş ta’lim, ilm-fan va innovatsiyalarni özaro uyğun

2 Manba: Muallif işlanmasi.

rivojlantirişni talab etadi. Yoşlarning bilim va ijodiy salohiyatidan samarali foydalaniş Özbekistonning innovatsion taraqqiyotiga, iqtisodiy barqarorligiga va xalqaro miqyosdagi raqobatbardoşligiga munosib hissa qöşadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RÖYXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. — URL: https://president.uz
2. Abdurahmonov Q.X. Mehnat iqtisodiyoti. — Toshkent: Mehnat, 2004. — 672 b.
3. Raxmonqulova N., Muxammedov T. Iqtisodiy bilimlarning inson kapitalini rivojlantirish va boshqarishdagi ahamiyati va dolzarbligi // Modern Science and Research. — 2025.
4. Karimov I.A. Yuksak ma’naviyat — yengilmas kuch. — Toshkent: Ma’naviyat, 2008. — 176 b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Intellektual salohiyat va yuksak ma’naviyat haqidagi nutq // O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining rasmiy veb-sayti. — URL: https://president.uz
6. O‘zbekiston Respublikasi Hukumat portali. Zulfiya nomidagi Davlat mukofoti bilan taqdirlanganlar ro‘yxati. — URL: https://gov.uz
7. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasining rasmiy veb-sayti. — URL: https://stat.uz
8. O‘zbekiston Respublikasi Yoshlar ishlari agentligining rasmiy veb-sayti. — URL: https://yoşlar.gov.uz
9. Spot.uz — O‘zbekiston iqtisodiy va biznes yangiliklari axborot portali. — URL: https://www.spot.uz
10. Wikipedia — erkin ensiklopediya. — URL: https://www.wikipedia.org
11. O‘zbekiston Milliy Olimpiya qo‘mitasining rasmiy veb-sayti. — URL: https://olympic.uz

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S–5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod tumani 15-mavze 19-uy

+998 93 718 40 07

https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal

t.me/yait_2100